Баряхтар Марина Петрівна
здобувач ступеня доктора філософії PhD
зі спеціальності 281« Публічне управління та адміністрування, аспірантка
Національний університет « Львівська політехніка», Україна

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Податки мають важливу роль як джерело доходів бюджету, але також можуть використовуватися як інструмент фінансового регулювання економіки та привабливості інвестицій. Для підвищення конкурентоспроможності держави важливою задачею є створення сприятливих умов, для чого відповідний інструментарій має податкова система. Сучасні геоекономічні процеси також вносять нові вимоги до податкової системи та вимагають удосконалення взаємовідносин між платниками податку та державою.

У працях багатьох вітчизняних дослідників було розглянуто сутність та принципи державного податкового регулювання, але до цього часу недостатньо уваги було приділено принципам податкового регулювання. Сучасні українські дослідники акцентують увагу на проблемах ефективності застосування інструментарію податкового регулювання у сфері розвитку підприємницької діяльності з метою підвищення інвестиційної привабливості країни. Водночас, фахівці зазначають, що процес податкового регулювання повинен враховувати реальний стан економіки країни, який зазвичай є нестабільним. Таким чином, податкове регулювання є складним з економіко-правових та технічних аспектів у зв'язку з економічною нестабільністю.

В загальному вигляді під податковим регулюванням розуміється цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин шляхом використання засобів та інструментів податкової політики [1, с.113].

Тобто, податкове регулювання базується на свідомому, активному і цілеспрямованому використанні регулюючої функції податків заради отримання визначених соціально-економічних результатів в інтересах як держави, так і суб’єкта господарювання , причому це відбувається незалежно від волі суб’єктів управління. Отже, регулююча функція податків виступає основою податкового регулювання [2, с.27]

Україна вже пройшла через періоди економічної нестабільності, тому вже має деякий досвід управління такими ситуаціями. Однак, податкове регулювання в таких періодах має свої особливості. Особливо зараз, коли країна перебуває в умовах воєнного стану.

Цілком зрозумілим та логічним є те, що основним завданням податкового регулювання в період економічної нестабільності є підтримка стабільності фінансів держави та забезпечення стійкого фінансового функціонування підприємств. Для цього можуть використовуватися різні інструменти, такі як податкові пільги та компенсації, податкові канікули, зниження ставок податків тощо.

Для успішного податкового регулювання в період економічної нестабільності також важливим забезпечення прозорості та чіткості податкової політики, щоб уникнути негативного впливу на бізнес та інвестиції. Важливо також підтримувати розвиток підприємництва та підтримувати стабільний рівень соціальних виплат для населення [3]. При цьому податкове регулювання в період економічної нестабільності має свої особливості, оскільки у такому періоді зменшується економічна активність, зростає безробіття, зменшується споживча активність населення та падає загальний попит на товари та послуги

Одним з основних завдань податкового регулювання в період економічної нестабільності є забезпечення стабільності бюджету шляхом збільшення податкових надходжень, що можна здійснити шляхом зменшення податкових пільг та підвищення ставок податків на деякі види товарів та послуг. Також важливо забезпечити соціальний захист населення, зменшуючи податковий тиск на ті групи населення, які знаходяться в складних економічних умовах, та введенням соціальних пільг для цих груп населення.

Для ефективного податкового регулювання в період економічної нестабільності також важливо проводити аналіз та оцінку податкових інструментів, що застосовуються, та їх впливу на економіку країни. Такий аналіз допоможе визначити найбільш ефективні податкові інструменти та виключити ті, які негативно впливають на економіку.

Отже, податкове регулювання в період економічної нестабільності має специфіку, яка полягає у забезпеченні стабільності бюджету, соціального захисту населення та аналізі ефективності застосовуваних податкових інструментів.

Список використаних джерел:

1. Іванов, Ю. Б., Крисоватий, А. І., Кізима, А. Я., & Карпова, В. В. (2008). Податковий менеджмент. К.:Знання, 2008.525с.
2. Кізима, А. (2021). Податкове регулювання в Україні: теоретичні та практичні аспекти. Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 8-9 вересня 2021 року). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 247 с.
3. Черенько, Л. М. (2021). Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності: монографія. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень імені МВ Птухи НАН України, 340 с.